T006 A HÀM VI Q36 Tán Thượng Toạ

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

TAÏP A-HAØM QUYEÅN 36

KINH 993. TAÙN THÖÔÏNG TOÏA1 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø coù caùc Thöôïng toïa Tyø-kheo, soáng y chæ beân caïnh Phaät nhö Toân giaû A-nhaõ Kieàu-traàn-nhö, Toân giaû Ma-ha Ca-dieáp, Toân giaû Xaù-lôïi-phaát, Toân giaû Ma-ha Muïc-kieàn-lieân, Toân giaû A-na-luaät-ñaø, Toân giaû Nhò Thaäp ÖÙc Nhó, Toân giaû Ñaø-la-phieâu Ma-la Töû, Toân giaû Baø- na-ca-baø-sa, Toân giaû Da-xaù-xaù-la-ca-tyø-ha-lôïi, Toân giaû Phuù-löu-na, Toân giaû Phaân-ñaø-ñaøn-ni-ca. Nhö caùc Thöôïng toïa naøy, caùc Thöôïng toïa Tyø-kheo khaùc cuõng soáng y chæ ôû beân Phaät. Luùc ñoù Toân giaû Baø-kyø-xaù2 ñang ôû taïi giaûng ñöôøng Loäc töû maãu trong vöôøn phía Ñoâng, nöôùc Xaù-veä. Toân giaû Baø-kyø-xaù töï nghó: “Hoâm nay Theá Toân ñang truù trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä cuøng vôùi caùc Thöôïng toïa Tyø-kheo soáng y chæ beân caïnh Phaät. Nay ta neân ñi ñeán choã Theá Toân, noùi keä khen ngôïi töøng Thöôïng toïa Tyø-kheo moät.” Suy nghó nhö vaäy xong, Baø-kyø-xaù lieàn ñi ñeán choã Phaät, cuùi ñaàu ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, roài ñöùng lui qua moät beân, noùi keä: Tyø-kheo Toái thöôïng toïa, Ñaõ ñoaïn caùc tham duïc; Vöôït khoûi caùc theá gian, Taát caû moïi tích tuï; Trí saâu, ít noùi naêng, Doõng maõnh sieâng phöông tieän; Ñaïo ñöùc saïch saùng ngôøi:

1. AÁn Thuaän, “Tuïng vii. Taùm chuùng, Töông öng 24. Baø-kyø-xaù”. Goàm möôøi saùu kinh, Ñaïi Chaùnh, quyeån 45 (nöûa sau), kinh 1208-1221; quyeån 36, hai kinh ñaàu, 993- 994. Quoác Dòch, quyeån 40, “8. Töông öng Baø-kyø-xaù”, phaåm 2, tieáp theo. AÁn Thuaän, “24, Töông öng Baø-kyø-xaù” tieáp theo, kinh 15. Phaät Quang, quyeån 46, kinh 1206. Töông ñöông Paøli, khoâng thaáy. Bieät dòch, N0100(256). 2. Baø-kyø-xaù . Paøli: Vaígìsa, bieän taøi ñeä nhaát.

Con nay cuùi ñaàu laïy.
Ñaáng haøng phuïc ma oaùn,
Xa lìa nôi ñaùm ñoâng;
Khoâng bò naêm duïc troùi,
Thöôøng ôû nôi vaéng laëng;
Roãng suoát, ít ham muoán:
Con nay cuùi ñaàu laïy.
Thaéng toäc Giaù-la-dieân,
Thieàn tö khoâng phoùng daät,
Noäi taâm vui chaùnh thoï,
Trong saïch lìa buïi nhô,
Tueä bieän hieån nghóa saâu:
Cho neân con cuùi laïy.

Ñaáng ñaït Thaàn thoâng tueä,
Vöôït qua söùc thaàn thoâng;
Trong saùu thöù thaàn thoâng,
Töï taïi khoâng sôï haõi;
Laø thaàn thoâng toái thaéng:
Cho neân con cuùi laïy.
Chuùng sanh nôi naêm ñöôøng,
Cho ñeán coõi Phaïm theá;
Trôøi, ngöôøi töôûng öu lieät,
Trong ñaïi thieân theá giôùi;
Maét tònh thieân thaáy heát:
Cho neân con cuùi laïy.
Söùc phöông tieän tinh caàn,
Ñoaïn tröø taäp khôûi aùi;
Xeù toaïc löôùi sanh töû,
Taâm thöôøng vui Chaùnh phaùp;
Lìa caùc töôûng hy voïng,
Vöôït qua bôø beân kia;
Trong saïch, khoâng buïi nhô:
Cho neân con cuùi laïy.
Thoaùt haún moïi sôï haõi,
Lìa taøi vaät, khoâng dính;
Bieát ñuû, khoâng nghi hoaëc,
Haøng phuïc giaëc ma oaùn;
Quaùn nieäm thaân thanh tònh:
Cho neân con cuùi laïy.
Khoâng coù caùc theá gian,
Röøng gai goùc phieàn naõo;
Tröø haún keát phöôïc söû,
Döùt nhaân duyeân ba coõi;
Tinh luyeän dieät caùc caáu,
Roát cuøng saùng hieän baøy;
Nôi röøng lìa khoûi röøng:
Cho neân con cuùi laïy.
Döùt giaû traù, si, nhueá,
Ñieàu phuïc caùc aùi hyû;
Ra khoûi moïi kieán xöù,
Khoâng cöûa nhaø nöông töïa;
Thanh tònh khoâng veát nhô:

Cho neân con cuùi laïy.
Taâm kia chuyeån töï taïi,
Kieân coá khoâng khuynh ñoäng;
Trí tueä ñaïi ñöùc löïc,
Khuaát phuïc ma khoù phuïc;
Ñoaïn tröø keát voâ minh:
Cho neân con cuùi laïy.
Ñaïi nhaân xa toái taêm,
Ñaáng Maâu-ni vaéng laëng,
Chaùnh phaùp lìa loãi nhô,
AÙnh saùng töï hieän chieáu,
Soi khaép moïi theá giôùi,
Cho neân goïi laø Phaät.
Ñòa thaàn, hö khoâng thieân,
Thieân töû Tam thaäp tam;
AÙnh saùng aét bò che,
Cho neân goïi laø Phaät.
Qua bôø sanh töû höõu,
Sieâu vieät vöôït moïi loaøi; Meàm moûng kheùo ñieàu phuïc, Chaùnh giaùc ñeä nhaát giaùc; Ñoaïn taän moïi keát phöôïc, Haøng phuïc caùc ngoaïi ñaïo; Ñaäp tan boïn ma oaùn, Ñaéc Voâ thöôïng Chaùnh giaùc; Lìa traàn dieät caùc caáu: Cho neân con cuùi laïy. Khi Toân giaû Baø-kyø-xaù noùi keä khen ngôïi, caùc Tyø-kheo laéng nghe nhöõng lôøi naøy, taát caû ñeàu hoan hyû. M KINH 994. BAØ-KYØ-XAÙ TAÙN PHAÄT3 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Toân giaû Baø-kyø-xaù ñang ôû taïi giaûng ñöôøng Loäc töû maãu trong vöôøn phía Ñoâng, nöôùc Xaù-veä, bò beänh naëng nguy khoán. Toân giaû Phuù-laân-ni laø ngöôøi chaêm soùc beänh nhaân, cung caáp cuùng döôøng. Khi aáy Toân giaû Baø-kyø-xaù noùi vôùi Toân giaû Phuù-laân-ni: “Thaày haõy ñeán choã Theá Toân, chuyeån lôøi toâi baïch Theá Toân raèng: ‘Toân giaû Baø-kyø-xaù ñaûnh leã döôùi chaân Theá Toân, kính thaêm hoûi Theá Toân ít beänh, ít naõo vaø soáng khinh lôïi, an vui chaêng?’ Laïi noùi tieáp: ‘Toân giaû Baø-kyø-xaù ôû taïi giaûng ñöôøng Loäc töû maãu trong vöôøn phía Ñoâng, ñang bò beänh naëng nguy khoán, muoán ñöôïc gaëp Theá Toân, nhöng khoâng ñuû söùc ñeå ñeán choã Phaät. Laønh thay! Theá Toân! Xin Ngaøi môû loøng thöông xoùt ñeán choã cuûa Baø-kyø-xaù ôû giaûng ñöôøng Loäc töû maãu taïi vöôøn phía Ñoâng’.” Luùc aáy, Toân giaû Phuù-laân-ni nhaän lôøi ñi ñeán Theá Toân. Sau khi ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, roài ngoài lui qua moät beân thöa: “Toân giaû Baø-kyø-xaù ôû giaûng ñöôøng Loäc töû maãu trong vöôøn phía

3. Bieät dòch, N0100(257).

Ñoâng bò beänh naëng nguy khoán, muoán ñöôïc gaëp Theá Toân nhöng khoâng ñuû söùc ñi ñeán dieän kieán Ngaøi. Laønh thay! Theá Toân! Xin Ngaøi vì thöông xoùt ñeán choã Toân giaû Baø-kyø-xaù ôû giaûng ñöôøng Loäc töû maãu trong vöôøn phía Ñoâng." Baáy giôø, Theá Toân im laëng nhaän lôøi. Toân giaû Phuù-laân-ni bieát Phaät ñaõ nhaän lôøi, lieàn töø choã ngoài ñöùng leân ñaûnh leã döôùi chaân Phaät roài ñi.

Chieàu hoâm aáy sau khi töø thieàn tònh daäy, Theá Toân ñeán Toân giaû Baø-kyø-xaù. Toân giaû Baø-kyø-xaù töø xa troâng thaáy Theá Toân, muoán vòn giöôøng maø ñöùng daäy. Baáy giôø, Theá Toân thaáy Toân giaû Baø-kyø-xaù töïa giöôøng muoán göôïng daäy, lieàn baûo: "Baø-kyø-xaù chôù neân khinh ñoäng." Theá Toân lieàn ngoài xuoáng hoûi Toân giaû Baø-kyø-xaù: "Nhöõng beänh khoå cuûa oâng coù bình hoøa, deã chòu ñöïng khoâng? Söï ñau nhöùc nôi thaân taêng hay giaûm." Noùi ñaày ñuû nhö kinh Dieäm-ma-ca ôû tröôùc... cho ñeán "... nhöõng beänh khoå cuûa con coù caûm giaùc caøng taêng theâm chöù khoâng thuyeân giaûm." Phaät baûo Baø-kyø-xaù: "Baây giôø Ta hoûi oâng, tuøy yù maø traû lôøi Ta. OÂng ñaõ ñöôïc taâm khoâng nhieãm, khoâng ñaém, khoâng nhô, giaûi thoaùt, lìa caùc ñieân ñaûo, phaûi khoâng?" Baø-kyø-xaù baïch Phaät: "Taâm con khoâng nhieãm, khoâng ñaém, khoâng nhô, giaûi thoaùt, lìa caùc ñieân ñaûo." Phaät baûo Baø-kyø-xaù: "Laøm sao oâng coù ñöôïc taâm khoâng nhieãm, khoâng ñaém, khoâng nhô, giaûi thoaùt, lìa caùc ñieân ñaûo?" Baø-kyø-xaù baïch Phaät: "Con ñoái vôùi saéc quaù khöù ñöôïc nhaän thöùc bôûi maét, taâm khoâng luyeán tieác, ñoái vôùi saéc vò lai, khoâng mô töôûng, ñoái vôùi saéc hieän taïi khoâng ñaém nhieãm. Con ôû nôi saéc quaù khöù, vò lai, hieän taïi ñöôïc nhaän thöùc bôûi maét, ñaõ döùt saïch nieäm tham duïc, aùi laïc, voâ duïc, dieät taän, tòch dieät, tòch tónh, vieãn ly, giaûi thoaùt. Taâm ñaõ giaûi thoaùt, cho neân khoâng nhieãm, khoâng ñaém, khoâng nhô, lìa caùc ñieân ñaûo, an truï chaùnh thoï. Cuõng vaäy, vôùi nhó, tyû, thieät, thaân, yù. Ñoái vôùi phaùp quaù khöù ñöôïc nhaän

thöùc bôûi yù, taâm khoâng luyeán tieác, ñoái vôùi saéc vò lai, khoâng mô töôûng, ñoái vôùi saéc hieän taïi khoâng ñaém nhieãm. Trong phaùp quaù khöù, vò lai, hieän taïi, nieäm tham duïc, nieäm aùi laïc khoâng coøn nöõa, voâ duïc, dieät taän, tòch dieät, tòch tónh, vieãn ly, giaûi thoaùt. Taâm ñaõ giaûi thoaùt, cho neân khoâng nhieãm, khoâng ñaém, khoâng nhô, lìa caùc ñieân ñaûo, an truï chaùnh thoï. Xin
Ñöùc Theá Toân hoâm nay ban cho con ñieàu lôïi ích toái haäu, nghe con noùi keä."
Phaät baûo Baø-kyø-xaù:
"Neân bieát ñuùng luùc."
Toân giaû Baø-kyø-xaù ngoài ngay ngaén, buoäc nieäm ôû tröôùc vaø noùi keä:
Nay con ôû tröôùc Phaät,
Cuùi ñaàu cung kính laïy.
Ñoái vôùi taát caû phaùp,
Thaûy ñeàu ñöôïc giaûi thoaùt.
Kheùo hieåu caùc töôùng phaùp,
Tin saâu, vui Chaùnh phaùp.
Theá Toân, Ñaúng Chaùnh Giaùc,

Theá Toân laø Ñaïi Sö.
Theá Toân haøng ma oaùn,
Theá Toân Ñaïi Maâu-ni;
Dieät tröø taát caû söû,
Töï ñoä caùc loaøi sanh.
Theá Toân ñoái theá gian,
Giaùc tri taát caû phaùp.
Theá gian aét khoâng coù
Ai bieát phaùp hôn Phaät.
ÔÛ trong coõi Thieân, Nhaân,
Cuõng khoâng ai baèng Phaät.
Cho neân hoâm nay con,
Leã baäc Ñaïi tinh taán,
Cuùi ñaàu leã Thöôïng só,
Leã ñaáng Ñaïi tinh taán,
Ñaõ nhoå gai aùi duïc.
Hoâm nay giôø phuùt cuoái,
Con ñöôïc thaáy Theá Toân.
Cuùi leã ñaáng Nhaät chuûng,
Ñeâm nay Baùt-nieát-baøn.
Chaùnh trí buoäc chaùnh nieäm,
Ñoái thaân hö hoaïi naøy;
Caùc dö löïc coøn laïi,
Töø ñeâm nay dieät haún.
Ba coõi khoâng coøn nhieãm,
Vaøo Voâ dö Nieát-baøn.
Caûm thoï khoå vaø vui,
Cuõng khoâng khoå khoâng vui;
Töø nhaân duyeân xuùc sanh,
Hoâm nay aét ñoaïn taän.
Khoå thoï vaø laïc thoï,
Cuõng khoâng khoå khoâng vui;
Töø nhaân duyeân xuùc sanh,
Hoâm nay ñeàu bieán tri.
Hoaëc beân trong, beân ngoaøi,
Caùc caûm thoï khoå vui;
Ñoái thoï khoâng choã ñaém,
Chaùnh trí chaùnh buoäc taâm;
Ban ñaàu, giöõa, sau cuøng,

Caùc tuï khoâng chöôùng ngaïi.
Caùc tuï ñaõ ñoaïn roài,
Bieát roõ aùi khoâng coøn.
Ngöôøi thaáy roõ chaân thaät,
Noùi chín möôi moát kieáp;
Trong ba kieáp khoâng troáng,
Coù ñaáng Ñaïi Tieân nhaân.
Coõi khoâng khoâng nôi töïa,
Chæ sôï kieáp khuûng boá.
Neân bieát Ñaïi Tieân nhaân,
Laïi xuaát hieän theá gian,
An uûi caùc trôøi, ngöôøi,
Môû maét, lìa buïi môø;
Thöùc tænh caùc chuùng sanh,
Cho bieát moïi thöù khoå:
Khoå khoå vaø khoå taäp,
Tòch dieät, vöôït qua khoå;
Baùt Thaùnh ñaïo Hieàn thaùnh,
An oån ñeán Nieát-baøn.
Ñieàu theá gian khoù ñöôïc,
Hieän tieàn taát ñaõ ñöôïc;
Ñôøi naøy, ñöôïc thaân ngöôøi,
Chaùnh phaùp ñöôïc dieãn noùi.
Theo nhöõng gì mình muoán,
Lìa caáu caàu thanh tònh;
Chuyeân tu töï lôïi mình,
Chôù khieán roãng khoâng quaû.
Luoáng khoâng thôøi sanh lo,
Gaàn nôi ñòa nguïc khoå.
Ñoái Chaùnh phaùp ñöôïc noùi,
Khoâng thích, khoâng muoán nhaän;
Seõ ôû laâu sanh töû,
Bao giôø döùt luaân hoài!
Tröôøng kyø oâm öu naõo,
Nhö ngöôøi buoân maát cuûa.
Nay con ñuû moïi toát,
Khoâng coøn sanh, giaø, cheát.
Luaân hoài ñaõ chaám döùt,
Khoâng coøn sanh laïi nöõa.

Doøng nöôùc soâng aùi, thöùc,
Töø nay taát caïn khoâ.
Ñaõ nhoå coäi reã uaån,
Khoen xích khoâng tieáp noái.
Cuùng döôøng Ñaïi Sö xong,
Vieäc laøm ñaõ hoaøn taát,
Gaùnh naëng ñaõ buoâng xuoáng,
Höõu löu ñaõ ñoaïn xong;
Khoâng coøn thích thoï sanh,
Khoâng coøn töû ñaùng gheùt;
Chaùnh trí, chaùnh buoäc nieäm,
Chæ chôø phuùt cuoái cuøng.
Long töôïng nhôù röøng hoang,
Saùu möôi thuù huøng maïnh,
Moät mai thoaùt goâng xieàng,
Thong dong trong röøng nuùi.
Baø-kyø-xaù cuõng vaäy,
Mieäng Ñaïi Sö sanh con;
Chaùn boû lìa ñoà chuùng,
Chaùnh nieäm chôø thôøi ñeán.
Nay noùi vôùi moïi ngöôøi,
Nhöõng ai ñeán tuï hoäi;
Nghe keä Ta sau cuøng,
Nghóa chuùng ñöôïc lôïi ích.
Coù sanh aét coù dieät,
Caùc haønh ñeàu voâ thöôøng.
Phaùp choùng sanh, choùng töû,
Naøo ñaùng nöông caäy laâu.
Neân phaûi coù chí maïnh,
Tinh caàn caàu phöông tieän;
Quaùn saùt coù sôï haõi,
Tuøy thuaän ñaïo Maâu-ni,
Mau heát khoå aám naøy,
Chôù taêng theâm luaân chuyeån.
Ñöùa con töø mieäng Phaät,
Khen noùi keä naøy xong;
Xin töø bieät ñaïi chuùng,
Baø-kyø-xaù Nieát-baøn.
Vì taám loøng töø bi,

Noùi keä voâ thöôïng naøy;
Toân giaû Baø-kyø-xaù,
Con sanh töø phaùp Phaät.
Do ruõ loøng bi maãn,
Noùi keä Voâ thöôïng naøy;
Sau ñoù Baùt-nieát-baøn,
Taát caû neân kính leã.4 M

4. Töông öng Baø-kyø-xaù seõ ñöôïc tieáp noái nôi quyeån 45 (nöûa sau), kinh 1028-1221.

KINH 995. A-LUYEÄN-NHAÕ5

Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø coù moät Thieân töû, töôùng maïo tuyeät dieäu, vaøo cuoái ñeâm ñeán choã Phaät, cuùi ñaàu leã döôùi chaân Phaät, ngoài lui qua moät beân;

aùnh saùng töø thaân chieáu khaép vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø. Baáy giôø vò Thieân töû naøy noùi keä hoûi Phaät:

Tyø-kheo A-luyeän-nhaõ6,
An truï nôi vaéng veû7,
Laëng leõ tu phaïm haïnh,
AÊn chæ moät laàn ngoài8,
Do vì nhaân duyeân gì,
Nhan saéc ñöôïc töôi saùng?

Baáy giôø, Theá Toân noùi keä ñaùp:

Vôùi quaù khöù khoâng lo,
Vò lai khoâng mô thích;
Hieän taïi tuøy choã ñöôïc,
Chaùnh trí buoäc giöõ nieäm.
AÊn uoáng luoân buoäc nieäm,
Nhan saéc thöôøng töôi saùng.
Taâm, töôûng ruoãi vò lai,
Buoàn tieác theo quaù khöù;
Löûa ngu si töï naáu,
Nhö möa ñaù cheát coû.

5. AÁn Thuaän, “25. Töông öng chö Thieân”, moät traêm leû taùm kinh: 1324-1431, töông ñöông Ñaïi Chaùnh, kinh 995-1022 (quyeån 36), 576-603 (quyeån 22), 1267-1318 (quyeån 48). Töông ñöông Paøli, S.1. Devataø-saöyutta. Quoác Dòch, phaåm 1, goàm chín kinh, Ñaïi Chaùnh kinh 995-1003. Paøli, S.1.1.10. Araóóe. Bieät dòch, N0100(132). 6. A-luyeän-nhaõ . Paøli: araóóaka, vò (Tyø-kheo) soáng trong röøng. Moät trong möôøi hai haïnh ñaàu ñaø. 7. Haùn: khoâng nhaøn xöù . Paøli: araóóe, choã

röøng vaéng. 8. Nhaát toïa thöïc , chæ söï aên moät ngaøy moät laàn duy nhaát tröôùc giôø ngoï. Moät trong möôøi hai haïnh ñaàu ñaø. Paøli: ekabhattaö = ekaøsanabhatta.

Thieân töû naøy laïi noùi keä:
Laâu thaáy Baø-la-moân,
Choùng ñaéc Baùt-nieát-baøn;
Moïi sôï haõi ñeàu qua,
Thoaùt haún ñôøi aân aùi.
Vò Thieân töû naøy nghe nhöõng gì Phaät noùi, hoan hyû, tuøy hyû, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, lieàn bieán maát.
M

KINH 996. KIEÂU MAÏN9 Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø coù moät Thieân töû, töôùng maïo tuyeät dieäu, vaøo cuoái ñeâm ñeán choã Phaät, cuùi ñaàu leã döôùi chaân Phaät, ngoài lui qua moät beân; aùnh saùng töø thaân chieáu khaép vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø. Baáy giôø vò Thieân töû naøy noùi keä hoûi Phaät: Khoâng kheùo ñieàu phuïc taâm, Khôûi duïc voïng kieâu maïn10; Chöa töøng tu tòch maëc, Cuõng chaúng vaøo chaùnh thoï11. ÔÛ röøng maø phoùng daät, Khoâng qua ñeán bôø kia12. Baáy giôø, Theá Toân noùi keä ñaùp:

9. Paøli, S.1.9. Maønakaøma. Bieät dòch, N0100(133). 10. Haùn: baát duïc khôûi kieâu maïn, thieän töï ñieàu kyø taâm , ; cuù phaùp ñaûo trang. Xeùt noäi dung vaø ñoái chieáu Paøli, saép xeáp laïi tröôùc khi dòch. Tham khaûo Paøli: na maønakaømassa damo idhatthi, ôû ñaây, duïc kieâu maïn khoâng ñöôïc cheá ngöï. 11. Paøli: na monam atthi asamaøhitassa, khoâng coù Maâu-ni (tòch maëc) ñoái vôùi taâm khoâng ñònh tónh. 12. Paøli: na maccudheyyassa tareyya paøran’ ti, khoâng theå vöôït qua beân kia caûnh giôùi töû thaàn.

Ñaõ lìa nôi kieâu maïn,
Taâm thöôøng vaøo chaùnh ñònh;
Trí saùng kheùo phaân bieät,
Giaûi thoaùt taát caû phöôïc.
Moät mình nôi röøng vaéng,
Taâm naøy khoâng phoùng daät;
Nhanh choùng vöôït qua bôø
Keû thuø töû ma kia.
Thieân töû naøy laïi noùi keä:
Laâu thaáy Baø-la-moân,
Choùng ñaéc Baùt-nieát-baøn;
Moïi sôï haõi ñeàu qua,

Thoaùt haún ñôøi aân aùi.

Vò Thieân töû naøy nghe nhöõng gì Phaät noùi, hoan hyû, tuøy hyû, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, lieàn bieán maát.

M

KINH 997. COÂNG ÑÖÙC TAÊNG TRÖÔÛNG13

Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø coù moät Thieân töû, töôùng maïo tuyeät dieäu, vaøo cuoái ñeâm ñeán choã Phaät, cuùi ñaàu leã döôùi chaân Phaät, ngoài lui qua moät beân;

aùnh saùng töø thaân chieáu khaép vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø.

Baáy giôø vò Thieân töû naøy noùi keä hoûi Phaät:

Laøm sao ñöôïc ngaøy ñeâm,

Coâng ñöùc luoân taêng tröôûng?

Laøm sao sanh coõi trôøi?

Xin Ngaøi giaûi noùi roõ.

Baáy giôø, Theá Toân noùi keä ñaùp:

Troàng vöôøn caây aên quaû,

Röøng caây cho boùng maùt;

13. Paøli, S.1.47. Vanaropa. Bieät dòch, N0100(134).

Caàu, thuyeàn duøng qua soâng,

Taïo ra nhaø phöôùc ñöùc;

Ñaøo gieáng giuùp ñôõ khaùt,

Khaùch xaù giuùp löõ haønh;

Nhöõng coâng ñöùc nhö vaäy,

Ngaøy ñeâm thöôøng taêng tröôûng.

Giôùi ñaày ñuû nhö phaùp,

Nhôø ñoù sanh coõi trôøi.

Thieân töû naøy laïi noùi keä:

Laâu thaáy Baø-la-moân,

Choùng ñaéc Baùt-nieát-baøn;

Moïi sôï haõi ñeàu qua,

Thoaùt haún ñôøi aân aùi.

Vò Thieân töû naøy nghe nhöõng gì Phaät noùi, hoan hyû, tuøy hyû, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, lieàn bieán maát.

M

KINH 998. CHO GÌ ÑÖÔÏC SÖÙC LÔÙN14

Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø coù moät Thieân töû, töôùng maïo tuyeät dieäu, vaøo cuoái ñeâm

ñeán choã Phaät, cuùi ñaàu leã döôùi chaân Phaät, ngoài lui qua moät beân;
aùnh saùng töø thaân chieáu khaép vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø.
Baáy giôø vò Thieân töû naøy noùi keä hoûi Phaät:
Thí gì ñöôïc söùc lôùn?
Thí gì ñöôïc dieäu saéc?
Thí gì ñöôïc an vui?
Thí gì ñöôïc maét saùng?
Tu taäp nhöõng thí naøo,
Goïi laø nhaát thieát thí?
Nay xin hoûi Theá Toân,
Xin Ngaøi phaân bieät noùi.
14. Paøli, S.1.42. Kiödada. Bieät dòch, N0100(235).

Baáy giôø, Theá Toân noùi keä ñaùp:
Thí aên ñöôïc söùc lôùn,
Thí y ñöôïc dieäu saéc;
Thí xe ñöôïc an vui,
Thí ñeøn ñöôïc maét saùng;
Löõ quaùn ñeå tieáp khaùch15,
Goïi laø nhaát thieát thí.
Ñem phaùp ñeå daïy ngöôøi,
Ñoù laø thí cam loä16.
Thieân töû naøy laïi noùi keä:
Laâu thaáy Baø-la-moân,
Choùng ñaéc Baùt-nieát-baøn;
Moïi sôï haõi ñeàu qua,
Thoaùt haún ñôøi aân aùi.
Vò Thieân töû naøy nghe nhöõng gì Phaät noùi, hoan hyû, tuøy hyû, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, lieàn bieán maát.
M
KINH 999. HOAN HYÛ17
Toâi nghe nhö vaày:
Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø coù moät Thieân töû teân laø Taát-beà-leâ18, töôùng maïo tuyeät dieäu, vaøo cuoái ñeâm ñeán choã Phaät, cuùi ñaàu leã döôùi chaân Phaät, ngoài lui qua moät beân; aùnh saùng töø thaân chieáu khaép vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø. Baáy giôø vò Thieân töû naøy noùi keä: Chö Thieân vaø ngöôøi ñôøi, Ñeàu öa thích thöùc aên;

15.
Paøli: upassaya, phoøng xaù, hay phoøng troï.

16.
Paøli: amataö dado, cho söï baát töû.
17.
Paøli, S.1.43. Anna (thöïc); S.2.23. Serì.
18.
Taát-beà-leâ . Paøli: Serì devaputto.
Vaäy coù caùc theá gian,
Phöôùc laïc töï theo chaêng19?
Baáy giôø, Theá Toân noùi keä ñaùp:
Tònh tín taâm hueä thí,
Ñôøi naøy vaø ñôøi sau
Theo choã ngöôøi naøy ñeán,
Phöôùc baùo theo nhö boùng.
Cho neân boû keo kieät,
Haønh hueä thí khoâng nhô;
Thí roài, taâm hoan hyû,
Ñôøi naøy ñôøi khaùc nhaän.
Thieân töû Taát-beà-leâ naøy baïch Phaät:
“Laï thay! Theá Toân kheùo noùi nghóa treân:
Tònh tín taâm hueä thí,
Ñôøi naøy vaø ñôøi sau;
Theo choã ngöôøi naøy ñeán,
Phöôùc baùo theo nhö boùng;
Cho neân boû keo kieät,
Haønh hueä thí khoâng nhô;
Thí roài taâm hoan hyû,
Ñôøi naøy ñôøi khaùc nhaän.
Thieân töû Taát-beà-leâ baïch Phaät:
“Baïch Theá Toân, con töï bieát thôøi quaù khöù, ñaõ töøng laøm quoác vöông teân Taát-beà-leâ, boá thí, laøm phöôùc khaép caû boán cöûa thaønh. Vaø ôû trong thaønh kia coù boán giao loä, ôû nôi ñoù cuõng boá thí laøm phöôùc.
“Luùc aáy ñeä nhaát phu nhaân ñeán noùi vôùi con: ‘Ñaïi vöông laøm phöôùc ñöùc lôùn, maø toâi khoâng coù söùc ñeå tu caùc phöôùc nghieäp.’
“Khi ñoù, con noùi: ‘Ngoaøi cöûa thaønh phía Ñoâng, boá thí, laøm phöôùc, vieäc ñoù ñeàu thuoäc veà phu nhaân.’
“Caùc vöông töû cuõng ñeán taâu vôùi con: ‘Ñaïi vöông laøm nhieàu coâng ñöùc, phu nhaân cuõng vaäy. Maø chuùng con khoâng coù söùc ñeå laøm
19. Paøli: atha ko naøma so yakkho, yaö annaö naøbhinandatì ti, coù Daï-xoa teân gì maø khoâng öa thích ñoà aên?

caùc phöôùc nghieäp. Nay chuùng con xin ñöôïc nöông vaøo Ñaïi vöông laøm chuùt coâng ñöùc.' "Khi ñoù, con ñaùp: 'Ngoaøi cöûa thaønh phía Nam, boá thí, laøm phöôùc, vieäc ñoù ñeàu thuoäc veà caùc con.' "Baáy giôø coù quan ñaïi thaàn laïi ñeán taâu vôùi con: 'Ngaøy nay Ñaïi vöông, phu nhaân, cuøng vöông töû laøm nhieàu coâng ñöùc. Coøn haï thaàn khoâng coù söùc laøm caùc phöôùc nghieäp, xin nöông vaøo Ñaïi vöông laøm chuùt coâng ñöùc.' "Khi ñoù, con baûo: 'Ngoaøi cöûa thaønh phía Taây, boá thí laøm phöôùc, vieäc ñoù ñeàu thuoäc veà caùc oâng.' "Baáy giôø, caùc töôùng só laïi ñeán taâu vôùi con: 'Ngaøy nay Ñaïi vöông, laøm nhieàu coâng ñöùc, phu nhaân, vöông töû vaø caùc ñaïi thaàn ñeàu cuøng laøm, chæ coù chuùng haï thaàn khoâng coù söùc ñeå laøm phöôùc nghieäp, xin nöông vaøo Ñaïi vöông ñeå laøm.' "Khi ñoù, con ñaùp: 'Ngoaøi cöûa thaønh phía Baéc, boá thí laøm phöôùc, vieäc ñoù ñeàu thuoäc veà caùc oâng.' "Baáy giôø, thöù daân trong nöôùc laïi ñeán taâu vôùi con: 'Ngaøy nay Ñaïi vöông laøm nhieàu coâng ñöùc, phu nhaân, vöông töû, ñaïi thaàn, caùc töôùng só ñeàu cuøng laøm. Chæ coù chuùng toâi khoâng coù söùc ñeå tu phöôùc, nguyeän xin nöông vaøo Ñaïi vöông laøm chuùt coâng ñöùc.' "Khi ñoù, con ñaùp: 'Trong thaønh kia, ôû ñaàu boán giao loä, boá thí laøm phöôùc, vieäc ñoù ñeàu thuoäc veà caùc ngöôi.' "Baáy giôø, vua, phu nhaân, vöông töû, ñaïi thaàn, töôùng só, thöù daân, moïi ngöôøi ñeàu boá thí, laøm caùc coâng ñöùc. Vieäc hueä thí coâng ñöùc tröôùc ñaây cuûa con do ñoù maø bò giaùn ñoaïn. Khi ñoù nhöõng ngöôøi con ñaõ baûo hoï laøm phöôùc ñeàu trôû veà choã con, laøm leã con vaø taâu con raèng: 'Ñaïi vöông neân bieát, nhöõng nôi tu phöôùc, phu nhaân, vöông töû, ñaïi thaàn, töôùng só, thöù daân, moãi ngöôøi ñeàu y cöù choã mình maø boá thí, laøm phöôùc. Söï boá thí cuûa Ñaïi vöông ñeán do ñoù maø bò giaùn ñoaïn.' "Khi ñoù, con ñaùp: 'Naøy Thieän nam, caùc nöôùc laùng gieàng haèng naêm noäp taøi vaät cung öùng cho ta, phaân nöûa cho vaøo kho, coøn phaân nöûa ñeå laïi caùc nöôùc aáy thí aân, laøm phöôùc.' "Ngöôøi kia vaâng theo leänh vua, ñeán nöôùc laân caän, gom goùp taøi vaät, phaân nöûa cho vaøo kho, phaân nöûa ñeå laïi cho nöôùc ñoù thí aân, laøm phöôùc.

"Tröôùc kia con tröôøng kyø thí aân, laøm phöôùc nhö vaäy, neân luoân luoân ñöôïc phöôùc baùo khaû aùi, khaû nieäm, khaû yù, thöôøng höôûng ñöôïc khoaùi laïc khoâng cuøng taän. Do phöôùc nghieäp naøy cuøng vôùi quaû phöôùc baùo phöôùc, taát caû ñeàu doàn vaøo nhoùm coâng ñöùc lôùn. Ví nhö naêm con soâng lôùn hôïp thaønh moät doøng, ñoù laø soâng Haèng, Da-boá-na, Taùt-la-do, Y-la-baït-ñeà, Ma-heâ. Naêm con soâng naøy hôïp thaønh moät doøng nhö vaäy maø khoâng ai coù theå ño löôøng soá löôïng traêm, ngaøn, vaïn, öùc ñaáu hoäc nöôùc soâng kia. Nöôùc cuûa con soâng lôùn naøy trôû thaønh moät khoái löôïng nöôùc lôùn. Quaû baùo cuûa caùc coâng ñöùc ñaõ laøm cuûa con cuõng nhö vaäy, khoâng theå ño löôøng, taát caû ñeàu nhaäp vaøo nhoùm coâng ñöùc lôùn." Thieân töû Taát-beà-leâ nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû, tuøy hyû leã Phaät roài bieán maát. M KINH 1000. VIEÃN DU20 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø coù moät Thieân töû, töôùng maïo tuyeät dieäu, vaøo cuoái ñeâm ñeán choã Phaät, cuùi ñaàu leã döôùi chaân Phaät, ngoài lui qua moät beân; aùnh saùng töø thaân chieáu khaép vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây

Kyø-ñaø. Baáy giôø vò Thieân töû naøy noùi keä hoûi Phaät: Ngöôøi naøo coù theå laøm Thieän tri thöùc vieãn du21? Ngöôøi naøo coù theå laøm Thieän tri thöùc taïi gia? Ngöôøi naøo coù theå laøm Thieän tri thöùc thoâng taøi22? Ngöôøi naøo coù theå laøm Thieän tri thöùc ñôøi sau?

20.

Paøli, S.1.53. Mitta. Bieät dòch, N0100 (237).

21.

Paøli: pavasato mittaö, baïn trong khi ñi ñöôøng.

22.

Haùn: thoâng taøi thieän tri thöùc . Paøli: mittaö atthajaøtassa, baïn hieåu bieát coâng vieäc, baïn khi caàn.

Baáy giôø, Theá Toân noùi keä ñaùp:

Ngöôøi daãn ñaàu ñoaøn buoân,
Thieän tri thöùc du haønh.
Vôï hieàn löông trinh chính,
Thieän tri thöùc taïi gia.
Thaân toäc gaàn guõi nhau,
Thieän tri thöùc thoâng taøi.
Coâng ñöùc mình tu taäp,
Thieän tri thöùc ñôøi sau.
Thieân töû naøy laïi noùi keä:
Laâu thaáy Baø-la-moân,
Choùng ñaéc Baùt-nieát-baøn;
Moïi sôï haõi ñeàu qua,
Thoaùt haún ñôøi aân aùi.

Vò Thieân töû naøy nghe nhöõng gì Phaät noùi, hoan hyû, tuøy hyû, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, lieàn bieán maát.

M

KINH 1001. XAÂM BÖÙC23

Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø coù moät Thieân töû, töôùng maïo tuyeät dieäu, vaøo cuoái ñeâm ñeán choã Phaät, cuùi ñaàu leã döôùi chaân Phaät, ngoài lui qua moät beân; aùnh saùng töø thaân chieáu khaép vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø.

Baáy giôø vò Thieân töû naøy noùi keä hoûi Phaät:

Vaän toái ñem maïng ñi,
Neân khieán ngöôøi ñoaûn maïng.
Bò söï giaø böùc baùch,
Maø khoâng ngöôøi cöùu hoä.
Thaáy giaø, beänh, cheát ñoù,

Khieán ngöôøi sôï voâ cuøng.
23. Paøli, S.1.3. Upaneyya; S.2.2.9. Uttara. Bieät dòch, N0100(138).

Chæ laøm caùc coâng ñöùc,
Vui ñi ñeán choã vui.
Baáy giôø, Theá Toân noùi keä ñaùp:
Vaän toái ñem maïng ñi,
Neân khieán ngöôøi ñoaûn maïng.
Bò söï giaø böùc baùch,
Maø khoâng ngöôøi cöùu hoä.
Thaáy loãi höõu dö naøy,
Khieán ngöôøi sôï voâ cuøng.
Ñoaïn tham aùi ôû ñôøi,
Nhaäp Nieát-baøn voâ dö.
Thieân töû naøy laïi noùi keä:
Laâu thaáy Baø-la-moân,
Choùng ñaéc Baùt-nieát-baøn;
Moïi sôï haõi ñeàu qua,
Thoaùt haún ñôøi aân aùi.
Vò Thieân töû naøy nghe nhöõng gì Phaät noùi, hoan hyû, tuøy hyû, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, lieàn bieán maát.
M
KINH 1002. ÑOAÏN TRÖØ24
Toâi nghe nhö vaày:
Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø coù moät Thieân töû, töôùng maïo tuyeät dieäu, vaøo cuoái ñeâm ñeán choã Phaät, cuùi ñaàu leã döôùi chaân Phaät, ngoài lui qua moät beân;
aùnh saùng töø thaân chieáu khaép vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø.
Baáy giôø vò Thieân töû naøy noùi keä hoûi Phaät:
Ñoái maáy phaùp ñoaïn tröø?
Maáy phaùp neân vaát boû?
Vaø ñoái vôùi maáy phaùp,
Taêng thöôïng phöông tieän tu?
24. Paøli, S.1.5. Kati chande. Bieät dòch, N0100(140).

Phaûi sieâu vieät maáy tuï25,
Tyø-kheo vöôït doøng sieát26?
Baáy giôø, Theá Toân noùi keä ñaùp:
Naêm ñoaïn tröø, naêm xaû27,
Ñoái naêm caên tu theâm28,
Vöôït leân naêm hoøa hôïp29,

Tyø-kheo qua doøng saâu.
Thieân töû naøy laïi noùi keä:
Laâu thaáy Baø-la-moân,
Choùng ñaéc Baùt-nieát-baøn;
Moïi sôï haõi ñeàu qua,
Thoaùt haún ñôøi aân aùi.
Vò Thieân töû naøy nghe nhöõng gì Phaät noùi, hoan hyû, tuøy hyû, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, lieàn bieán maát.
M
KINH 1003. TÆNH NGUÛ30
Toâi nghe nhö vaày:
Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø coù moät Thieân töû, töôùng maïo tuyeät dieäu, vaøo cuoái ñeâm ñeán choã Phaät, cuùi ñaàu leã döôùi chaân Phaät, ngoài lui qua moät beân;
aùnh saùng töø thaân chieáu khaép vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø.
Baáy giôø vò Thieân töû naøy noùi keä hoûi Phaät:
Maáy ngöôøi nguû khi thöùc?
Maáy ngöôøi thöùc khi nguû31?
25.
Paøli: saígaøtigo, (ngöôøi) sieâu vieät chaáp tröôùc, thoaùt khoûi söï keát buoäc.
26.
Paøli: oghatiòòo, (ngöôøi) vöôït qua doøng thaùc.
27.
Ñaây chæ ñoaïn tröø naêm trieàn caùi, xaû naêm duïc.
28.
Naêm caên, chæ naêm voâ laäu caên: tín, tinh taán, nieäm, ñònh, tueä.
29.
Naêm hoøa hieäp, chæ naêm keát: tham, saân, maïn, taät ñoá, keo kieät (xan). Paøli: paóca saígaøtigo.
30.
Paøli, S.1.6. Jaøgara. Bieät dòch, N0100 (141).
31.
Paøli: kati jaøgarataö suttaø, kati suttesu jaøgaraø, bao nhieâu (phaùp) mình nguû khi ngöôøi khaùc thöùc? Bao nhieâu (phaùp) mình thöùc khi ngöôøi nguû?
Maáy ngöôøi ñaém buïi nhô?
Maáy ngöôøi ñöôïc thanh tònh?
Baáy giôø, Theá Toân noùi keä ñaùp:
Naêm ngöôøi nguû khi thöùc.
Naêm ngöôøi thöùc khi nguû.
Naêm ngöôøi ñaém buïi nhô.

Naêm ngöôøi ñöôïc thanh tònh32.

Thieân töû naøy laïi noùi keä:

Laâu thaáy Baø-la-moân,

Choùng ñaéc Baùt-nieát-baøn;

Moïi sôï haõi ñeàu qua,

Thoaùt haún ñôøi aân aùi.

Vò Thieân töû naøy nghe nhöõng gì Phaät noùi, hoan hyû, tuøy hyû, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, lieàn bieán maát.

M

KINH 1004. HOÃ TÖÔNG HOAN HYÛ33

Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø coù moät Thieân töû, töôùng maïo tuyeät dieäu, vaøo cuoái ñeâm ñeán choã Phaät, cuùi ñaàu leã döôùi chaân Phaät, ngoài lui qua moät beân;

aùnh saùng töø thaân chieáu khaép vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø.

Baáy giôø vò Thieân töû naøy noùi keä hoûi Phaät:

Meï con vui vôùi nhau,

Traâu chuùa thích traâu mình.

Chuùng sanh thích höõu dö34,

Khoâng ai thích voâ dö.

32. Bieät dòch Taïp A-haøm 8, kinh 10: Ngöôøi trì naêm giôùi, tuy nguû maø laø thöùc. Ngöôøi taïo naêm aùc, tuy thöùc maø nguû. Bò naêm caùi che laáp: nhieãm buïi baëm. Coù naêm Voâ hoïc phaàn: thanh tònh ly caáu. 33. Quoác Dòch, “9. Töông öng chö Thieân, phaåm 2”. Paøli, S.1.12. Nandati. S.4.1.8. Nandana. Bieät dòch, N0100(142). 34. Chæ höõu y hay sanh y. Paøli: upadhi.

Baáy giôø, Theá Toân noùi keä ñaùp:

Meï con lo laãn nhau,

Traâu chuùa lo traâu mình;

Höõu dö chuùng sanh lo,

Voâ dö thì khoâng lo.

Thieân töû naøy laïi noùi keä:

Laâu thaáy Baø-la-moân,

Choùng ñaéc Baùt-nieát-baøn;

Moïi sôï haõi ñeàu qua,

Thoaùt haún ñôøi aân aùi.

Vò Thieân töû naøy nghe nhöõng gì Phaät noùi, hoan hyû, tuøy hyû, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, lieàn bieán maát.

M

KINH 1005. NGÖÔØI VAÄT35

Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø coù moät Thieân töû, töôùng maïo tuyeät dieäu, vaøo cuoái ñeâm ñeán choã Phaät, cuùi ñaàu leã döôùi chaân Phaät, ngoài lui qua moät beân; aùnh saùng töø thaân chieáu khaép vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø. Baáy giôø vò Thieân töû naøy noùi keä hoûi Phaät: Vaät gì laø cuûa ngöôøi? Caùi gì baïn baäc nhaát? Caùi gì ñeå nuoâi soáng? Chuùng sanh nöông nôi naøo? Baáy giôø, Theá Toân noùi keä ñaùp: Ruoäng, nhaø: cuûa chuùng sanh. Vôï hieàn: baïn baäc nhaát; AÂn uoáng ñeå nuoâi soáng, Chuùng sanh nöông vaøo nghieäp.

35. Paøli, S.1.54. Vatthu. Bieät dòch, N0100(231).

Thieân töû naøy laïi noùi keä:

Laâu thaáy Baø-la-moân,

Choùng ñaéc Baùt-nieát-baøn;

Moïi sôï haõi ñeàu qua,

Thoaùt haún ñôøi aân aùi.

Vò Thieân töû naøy nghe nhöõng gì Phaät noùi, hoan hyû, tuøy hyû, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, lieàn bieán maát.

M

KINH 1006. YEAU AI HON CON36

Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø coù moät Thieân töû, töôùng maïo tuyeät dieäu, vaøo cuoái ñeâm ñeán choã Phaät, cuùi ñaàu leã döôùi chaân Phaät, ngoài lui qua moät beân; aùnh saùng töø thaân chieáu khaép vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø.

Baáy giôø vò Thieân töû naøy noùi keä hoûi Phaät:

Yeâu ai hôn yeâu con.

Cuûa naøo quyù hôn boø.

Saùng gì hôn maët trôøi.

Taùt-la37 khoâng hôn bieån.

Baáy giôø, Theá Toân noùi keä ñaùp:

Yeâu ai baèng yeâu mình.

Tieàn cuûa naøo hôn thoùc.

Saùng gì hôn trí tueä,

Taùt-la ñaâu baèng thaáy38.

Thieân töû naøy laïi noùi keä:

Laâu thaáy Baø-la-moân,

Choùng ñaéc Baùt-nieát-baøn;

36.

Paøli, S.1.13. Natthiputtasama. Bieät dòch, N0100(232).

37.

Taùt-la . Paøli: sara, chæ bieån hoà, khoâng lôùn hôn bieån Ñaïi döông (Samudda).

38.

Paøli: vuæææhi ve paramaø saraø ti, möa laø bieån hoà toái thöôïng. Baûn Haùn, ñoïc laø diæææhi (thaáy, kieán) thay vì vuæææhi (möa).

Moïi sôï haõi ñeàu qua,

Thoaùt haún ñôøi aân aùi.

Vò Thieân töû naøy nghe nhöõng gì Phaät noùi, hoan hyû, tuøy hyû, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, lieàn bieán maát.

M

KINH 1007. SAÙT-LÔÏI39

Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø coù moät Thieân töû, töôùng maïo tuyeät dieäu, vaøo cuoái ñeâm ñeán choã Phaät, cuùi ñaàu leã döôùi chaân Phaät, ngoài lui qua moät beân, aùnh saùng töø thaân chieáu khaép vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø.

Baáy giôø vò Thieân töû naøy noùi keä hoûi Phaät:

Hai chaân, Saùt-lôïi toân.

Boán chaân, boø ñöïc40 hôn.

Treû ñeïp41 laø vôï nhaát,

Quyù sanh42 laø con nhaát.

Baáy giôø, Theá Toân noùi keä ñaùp:

Hai chaân, Chaùnh giaùc toân.

Boán chaân, ngöïa thuaàn hôn.

Thuaän choàng laø vôï hieàn,

Laäu taän con quyù nhaát43.

Thieân töû naøy laïi noùi keä:

Laâu thaáy Baø-la-moân,

Choùng ñaéc Baùt-nieát-baøn;

Moïi sôï haõi ñeàu qua,

39.

Paøli, S.1.2.4. Khattiya. Bieät dòch, N0100 (233).

40.

Phong ngöu . Paøli: balìvaddo, boø ñöïc.

41.

Haùn: ñoàng anh . Paøli: komarì, ñoàng nöõ, thieáu nöõ, quyù nöõ.

42.

Quyù sanh . Paøli: pubbaja, sanh tröôùc, con trai tröôûng.

43.

Paøli: yo ca puttaønam assavo'ti, hieáu thuaän laø con quyù nhaát. Baûn Haùn ñoïc nhaàm assava (trung thöïc, hieáu thuaän) thaønh asava roài hieåu laø tænh löôïc cuûa

anaøsava (voâ laäu).
Thoaùt haún ñôøi aân aùi. Vò Thieân töû naøy nghe nhöõng gì Phaät noùi, hoan hyû, tuøy hyû, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, lieàn bieán maát.

M KINH 1008. CHUÛNG TÖÛ44 Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø coù moät Thieân töû, töôùng maïo tuyeät dieäu, vaøo cuoái ñeâm ñeán choã Phaät, cuùi ñaàu leã döôùi chaân Phaät, ngoài lui qua moät beân; aùnh saùng töø thaân chieáu khaép vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø.

Baáy giôø vò Thieân töû naøy noùi keä hoûi Phaät:
Nhöõng caùi sanh töø ñaát,
Caùi gì laø toái thaéng?
Töø khoâng rôi ruïng xuoáng,
Caùi gì laø hôn heát?
Phaøm ôû nôi caàu thænh45,
Caùi gì laø baäc nhaát?
Trong taát caû ngoân ngöõ,
Bieän thuyeát naøo laø nhaát?
Luùc aáy coù moät Thieân töû voán con nhaø noâng, nay ñöôïc sanh leân coõi trôøi, vì theo taäp khí tröôùc neân lieàn noùi keä ñaùp laïi Thieân töû kia:
Nguõ coác töø ñaát sanh,
Thì ñoù laø toái thaéng.
Haït gioáng töø khoâng trung,
Rôi xuoáng ñaát hôn heát.
Con boø giuùp ñôõ ngöôøi46,
44.
Quoác Dòch phaân thaønh hai kinh: Chuûng töû kinh, Theá gian kinh. Paøli, S.1.74. Vuææhi; S.1.70. Loka. Bieät dòch, N0100 (234, 235).
45.
Haùn: kyø thænh xöù . Paøli: pavajamaønaønam, trong nhöõng caùi ñi lang thang. Baûn Haùn ñoïc laø pavaøraòaø.
46.
Paøli: gaøvo pavajamaønaønaö, trong caùc con ñi lang thang, con boø (laø baäc
Choã caäy nhôø toát nhaát.
Lôøi noùi yeâu con caùi,
Ñaây laø lôøi hay nhaát.
Vò Thieân töû voán neâu caâu hoûi beøn hoûi laïi vò Thieân töû traû lôøi:
“Toâi khoâng hoûi ñeán anh, côù sao laïi nhieàu lôøi khinh thaùo voïng noùi. Toâi töï noùi keä hoûi Theá Toân:
Nhöõng caùi sanh töø ñaát,

Caùi gì laø toái thaéng?
Töø khoâng rôi xuoáng ñaát,
Caùi gì laø hôn heát?
Phaøm ôû nôi caàu thænh,
Caùi gì laø toái thaéng?
Trong taát caû ngoân ngöõ,
Bieän thuyeát naøo laø nhaát?
Baáy giôø, Theá Toân noùi keä ñaùp:
Töø döôùi ñaát voït leân,
Tam minh laø toái thöôïng47.
Töø hö khoâng rôi xuoáng,
Tam minh cuõng baäc nhaát.
Chuùng ñeä töû Hieàn thaùnh,
Laø thaày nöông cao quyù48.
Nhöõng gì Nhö Lai noùi,
Laø bieän thuyeát baäc nhaát.
Thieân töû naøy laïi noùi keä:
Theá gian maáy phaùp khôûi49?
Maáy phaùp ñöôïc thuaän theo50?
Ñôøi maáy phaùp thuû aùi51?
nhaát).
47.
Paøli: avijjaø nipatataö varaø, voâ minh laø baäc nhaát trong nhöõng caùi ñoïa laïc.
48.
Haùn: sö y . Paøli: saígho pavajamaønaønaö, Taêng laø baäc nhaát trong nhöõng ngöôøi thöôøng du haønh.
49.
Paøli: kismiö loko samupamuppanno, theá gian taäp khôûi treân caùi gì?
50.
Paøli: kismiö kubbati santhavaö, (theá gian) keát hôïp treân caùi gì?
Ñôøi maáy phaùp toån giaûm52?
Baáy giôø, Theá Toân noùi keä ñaùp:
Ñôøi khôûi do saùu phaùp53.
Ñôøi thuaän hieäp saùu phaùp.
Ñôøi, saùu phaùp thuû aùi
Ñôøi, saùu phaùp toån giaûm.
Thieân töû naøy laïi noùi keä:
Laâu thaáy Baø-la-moân,
Choùng ñaéc Baùt-nieát-baøn;

Moïi sôï haõi ñeàu qua,
Thoaùt haún ñôøi aân aùi.
Vò Thieân töû aáy nghe nhöõng gì Phaät noùi, hoan hyû, tuøy hyû, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, lieàn bieán maát.
M
KINH 1009. TAÂM54
Toâi nghe nhö vaày:
Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø coù moät Thieân töû, töôùng maïo tuyeät dieäu, vaøo cuoái ñeâm ñeán choã Phaät, cuùi ñaàu leã döôùi chaân Phaät, ngoài lui qua moät beân;
aùnh saùng töø thaân chieáu khaép vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø.
Baáy giôø vò Thieân töû naøy noùi keä hoûi Phaät:
Ai loâi theá gian ñi?
Ai caâu daãn theá gian55?
Caùi gì laø moät phaùp,
Cheá ngöï nôi theá gian?
51.
Thuû aùi . Paøli: kissa loko upaødaøya, theá gian chaáp thuû caùi gì?
52.
Paøli: kismiö loko vihaóóaøti, theá gian bò caùi gì böùc khoå?
53.
Saùu phaùp chæ saùu xöù.
54.
Paøli, S.1.62. Citta. Bieät dòch, N0100(236).
55.
Caâu khieân . AÁn Thuaïân ñoïc laø caâu daãn ¤Þ . Paøli: kenassu parikissati, (theá gian) khoán ñoán vì caùi gì? Baûn Haùn ñoïc laø parikassati, loâi keùo ñi.
Baáy giôø, Theá Toân noùi keä ñaùp:
Taâm ñem theá gian ñi,
Taâm caâu daãn theá gian;
Taâm kia laø moät phaùp,
Hay cheá ngöï theá gian.
Thieân töû naøy laïi noùi keä:
Laâu thaáy Baø-la-moân,
Choùng ñaéc Baùt-nieát-baøn;
Moïi sôï haõi ñeàu qua,
Thoaùt haún ñôøi aân aùi.
Vò Thieân töû aáy nghe nhöõng gì Phaät noùi, hoan hyû, tuøy hyû, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, lieàn bieán maát.
M

KINH 1010. PHÖÔÏC56

Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø coù moät Thieân töû, töôùng maïo tuyeät dieäu, vaøo cuoái ñeâm ñeán choã Phaät, cuùi ñaàu leã döôùi chaân Phaät, ngoài lui qua moät beân;

aùnh saùng töø thaân chieáu khaép vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø.

Baáy giôø vò Thieân töû naøy noùi keä hoûi Phaät:

Caùi gì troùi theá gian?

Ñieàu phuïc gì ñeå thoaùt57?

Ñoaïn tröø nhöõng phaùp naøo,

Goïi laø ñaït Nieát-baøn?

Baáy giôø, Theá Toân noùi keä ñaùp:

Duïc hay troùi theá gian58,

Ñieàu phuïc duïc, giaûi thoaùt59;

56.

Paøli, S.1.64. Saöyojana. Bieät dòch, N0100(237).

57.

Paøli: kiösu tassa vicaøraòaö, caùi gì laø böôùc chaân cuûa theá gian?

58.

Paøli: nandìsaöyojano loko, theá gian bò troùi buoäc bôûi hyû.

59.

Paøli: vitakkassa vicaøraòaö, taàm caàu laø boä haønh cuûa theá gian.

Ngöôøi ñoaïn tröø aùi duïc,

Noùi laø ñaït Nieát-baøn.

Thieân töû naøy laïi noùi keä:

Laâu thaáy Baø-la-moân,

Choùng ñaéc Baùt-nieát-baøn;

Moïi sôï haõi ñeàu qua,

Thoaùt haún ñôøi aân aùi.

Vò Thieân töû aáy nghe nhöõng gì Phaät noùi, hoan hyû, tuøy hyû, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, lieàn bieán maát.

M

KINH 1011. YEÅM60

Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø coù moät Thieân töû, töôùng maïo tuyeät dieäu, vaøo cuoái ñeâm ñeán choã Phaät, cuùi ñaàu leã döôùi chaân Phaät, ngoài lui qua moät beân;

aùnh saùng töø thaân chieáu khaép vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø.

Baáy giôø vò Thieân töû naøy noùi keä hoûi Phaät:

Caùi gì kheùp theá gian?

Gì bao phuû theá gian?
Gì keát buoäc chuùng sanh?
Ñôøi döïng treân caùi gì?
Baáy giôø, Theá Toân noùi keä ñaùp:
Suy giaø kheùp theá gian,
Cheát bao phuû theá gian;
AÙi keát buoäc chuùng sanh,
Phaùp döïng ñöùng theá gian.
Thieân töû naøy laïi noùi keä:
Laâu thaáy Baø-la-moân,
Choùng ñaéc Baùt-nieát-baøn;
60. Paøli, S.1.68. Pihita. Bieät dòch, N0100 (238).

Moïi sôï haõi ñeàu qua,
Thoaùt haún ñôøi aân aùi.
Vò Thieân töû aáy nghe nhöõng gì Phaät noùi, hoan hyû, tuøy hyû, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, lieàn bieán maát.
M
KINH 1012. VOÂ MINH61
Toâi nghe nhö vaày:
Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø coù moät Thieân töû, töôùng maïo tuyeät dieäu, vaøo cuoái ñeâm ñeán choã Phaät, cuùi ñaàu leã döôùi chaân Phaät, ngoài lui qua moät beân;
aùnh saùng töø thaân chieáu khaép vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø.
Baáy giôø vò Thieân töû naøy noùi keä hoûi Phaät:
Caùi gì che theá gian?
Caùi gì troùi theá gian?
Caùi gì nhôù chuùng sanh?
Gì döïng côø chuùng sanh?
Baáy giôø, Theá Toân noùi keä ñaùp:
Voâ minh che theá gian,
AÙi raøng buoäc chuùng sanh;
AÅn phuù nhôù chuùng sanh62,
Ngaõ maïn, côø chuùng sanh.
Thieân töû naøy laïi noùi keä hoûi Phaät:
Ai khoâng bò truøm kín?
Ai khoâng bò aùi buoäc?
Ai ra khoûi aån phuù?
Ai khoâng döïng côø maïn?
Baáy giôø, Theá Toân noùi keä ñaùp:

Nhö Lai Ñaúng Chaùnh Giaùc,
Chaùnh trí taâm giaûi thoaùt,
61.
Khoâng thaáy Paøli töông ñöông. Bieät dòch, N0100 (239).
62.
AÅn phuù öùc chuùng sanh ; chöa roõ nghóa. AÅn phuù, Paøli: makkha (?): nguïy thieän, ñaïo ñöùc giaû.
Khoâng bò voâ minh phuû,
Cuõng khoâng bò aùi buoäc,
Vöôït ra khoûi aån phuù,
Beû gaõy côø ngaõ maïn.
Thieân töû naøy laïi noùi keä:
Laâu thaáy Baø-la-moân,
Choùng ñaéc Baùt-nieát-baøn;
Moïi sôï haõi ñeàu qua,
Thoaùt haún ñôøi aân aùi.
Vò Thieân töû aáy nghe nhöõng gì Phaät noùi, hoan hyû, tuøy hyû, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, lieàn bieán maát.
M
KINH 1013. TÍN63
Toâi nghe nhö vaày:
Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø coù moät Thieân töû, töôùng maïo tuyeät dieäu, vaøo cuoái ñeâm ñeán choã Phaät, cuùi ñaàu leã döôùi chaân Phaät, ngoài lui qua moät beân; aùnh saùng töø thaân chieáu khaép vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø.
Baáy giôø vò Thieân töû naøy noùi keä hoûi Phaät:
Nhöõng gì laø taøi vaät,
Maø thöôïng só sôû höõu64?
Laøm sao kheùo tu taäp,
Ñeå ñaït ñeán an vui?
Laøm sao trong caùc vò,
Ñöôïc vò ngoït toái thöôïng?
Laøm sao trong chuùng sanh,
Ñaït tuoåi thoï cao nhaát65?
63. Quoác Dòch, “9, Töông öng chö Thieân phaåm 3” ; . Paøli, S.1.73. Vitta. Bieät dòch, N0100 (240). 64. Paøli: kiösu vittaö purisassa seæææhaö, trong nhöõng gì laø taøi saûn toái thöôïng cuûa con ngöôøi? 65. Paøli: kathaöjìviö jìvitamaøhu seæææhan’ti, soáng nhö theá naøo laø ñôøi soáng toái thöôïng?

Baáy giôø, Theá Toân noùi keä ñaùp:

Taâm thanh tònh, tín laïc,
Laø cuûa baäc nhaát cuûa ngöôøi.
Ñoái Chaùnh phaùp tu haønh,
Mang laïi quaû an laïc.
Lôøi vi dieäu chaân thaät,
Laø vò ngoït tuyeät nhaát.
Ñôøi soáng tueä Hieàn thaùnh66,
Laø tuoåi thoï cao nhaát.
Thieân töû naøy laïi noùi keä:
Laâu thaáy Baø-la-moân,
Choùng ñaéc Baùt-nieát-baøn;
Moïi sôï haõi ñeàu qua,
Thoaùt haún ñôøi aân aùi.
Vò Thieân töû aáy nghe nhöõng gì Phaät noùi, hoan hyû, tuøy hyû, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, lieàn bieán maát.
M
KINH 1014. ÑEÄ NHÒ67
Toâi nghe nhö vaày:
Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø coù moät Thieân töû, töôùng maïo tuyeät dieäu, vaøo cuoái ñeâm ñeán choã Phaät, cuùi ñaàu leã döôùi chaân Phaät, ngoài lui qua moät beân; aùnh saùng töø thaân chieáu khaép vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø. Baáy giôø vò Thieân töû naøy noùi keä hoûi Phaät: Theá naøo laø Tyø-kheo, Coù baïn ñoàng vôùi mình68? Theá naøo laø Tyø-kheo,

66.
Trí tueä maïng . Paøli: paóóaøjìviö, ñôøi soáng trí tueä.
67.
Paøli, S.1.59. Dutiya. Bieät dòch, N0100 (241).
68.
Ñeä nhò ; ngöôøi thöù hai, töùc ngöôøi baïn ñoàng haønh hay soáng chung. Paøli: kiösu dutiyaø purisassa hoti, nôi nhöõng gì laø baïn cuûa con ngöôøi.
Coù tuøy thuaän giaùo thoï69?
Tyø-kheo ôû nôi naøo,
Taâm rong chôi thoûa thích?
Thoûa thích nôi ñoù roài,
Ñoaïn tröø caùc keát phöôïc70?
Baáy giôø, Theá Toân noùi keä ñaùp:
Tín, laø baïn ñoàng haønh,
Trí tueä: vò giaùo thoï;

Nieát-baøn: choán hyû laïc,
Tyø-kheo ñoaïn keát phöôïc.
Thieân töû naøy laïi noùi keä:
Laâu thaáy Baø-la-moân,
Choùng ñaéc Baùt-nieát-baøn;
Moïi sôï haõi ñeàu qua,
Thoaùt haún ñôøi aân aùi.
Vò Thieân töû aáy nghe nhöõng gì Phaät noùi, hoan hyû, tuøy hyû, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, lieàn bieán maát.
M
KINH 1015. TRÌ GIÔÙI71
Toâi nghe nhö vaày:
Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø coù moät Thieân töû, töôùng maïo tuyeät dieäu, vaøo cuoái ñeâm ñeán choã Phaät, cuùi ñaàu leã döôùi chaân Phaät, ngoài lui qua moät beân; aùnh saùng töø thaân chieáu khaép vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø.
Baáy giôø vò Thieân töû naøy noùi keä hoûi Phaät:
Gì laø toát ñeán giaø?
Gì laø toát xaùc laäp?
69.
Paøli: kiösu cenaö pasaøsati, baèng caùi gì maø daïy doã con ngöôøi?
70.
Paøli: kissa caøbhirato macco,sabbadukkhaø pamuccatì ti, con ngöôøi vui thuù nôi caùi gì maø giaûi thoaùt moïi khoå ñau?
71.
Paøli, S.1.51. Jaøra. Bieät dòch, N0100 (242).
Gì laø cuûa baùu ngöôøi?
Caùi gì giaëc chaúng ñoaït?
Baáy giôø, Theá Toân noùi keä ñaùp:
Chaùnh giôùi toát ñeán giaø.
Tònh tín toát xaùc laäp.
Trí tueä, baùu cuûa ngöôøi,
Coâng ñöùc giaëc khoâng ñoaït.
Thieân töû naøy laïi noùi keä:
Laâu thaáy Baø-la-moân,
Choùng ñaéc Baùt-nieát-baøn;
Moïi sôï haõi ñeàu qua,
Thoaùt haún ñôøi aân aùi.
Vò Thieân töû aáy nghe nhöõng gì Phaät noùi, hoan hyû, tuøy hyû, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, lieàn bieán maát.

M

KINH 1016. CHUÙNG SANH (1)72

Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø coù moät Thieân töû, töôùng maïo tuyeät dieäu, vaøo cuoái ñeâm ñeán choã Phaät, cuùi ñaàu leã döôùi chaân Phaät, ngoài lui qua moät beân; aùnh saùng töø thaân chieáu khaép vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø. Baáy giôø vò Thieân töû naøy noùi keä hoûi Phaät: Phaùp gì sanh chuùng sanh? Nhöõng gì dong ruoåi tröôùc? Caùi gì khôûi sanh töû? Caùi gì khoâng giaûi thoaùt? Baáy giôø, Theá Toân noùi keä ñaùp: AÙi duïc sanh chuùng sanh, YÙ dong ruoåi tröôùc tieân;

72. Paøli, S.1.56. Jana (2). Bieät dòch, N0100 (243).

Chuùng sanh khôûi sanh töû73,
Phaùp khoå khoâng giaûi thoaùt.
Thieân töû naøy laïi noùi keä:
Laâu thaáy Baø-la-moân,
Choùng ñaéc Baùt-nieát-baøn;
Moïi sôï haõi ñeàu qua,
Thoaùt haún ñôøi aân aùi.

Vò Thieân töû aáy nghe nhöõng gì Phaät noùi, hoan hyû, tuøy hyû, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, lieàn bieán maát.

M

KINH 1017. CHUÙNG SANH (2)74

Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø coù moät Thieân töû, töôùng maïo tuyeät dieäu, vaøo cuoái ñeâm ñeán choã Phaät, cuùi ñaàu leã döôùi chaân Phaät, ngoài lui qua moät beân; aùnh saùng töø thaân chieáu khaép vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø.

Baáy giôø vò Thieân töû naøy noùi keä hoûi Phaät:

Phaùp gì sanh chuùng sanh?
Nhöõng gì dong ruoåi tröôùc?
Caùi gì khôûi sanh töû?
Phaùp gì choã nöông caäy?

Baáy giôø, Theá Toân laïi noùi keä ñaùp:

AÙi duïc sanh chuùnh sanh,
YÙ dong ruoåi tröôùc tieân;
Chuùng sanh khôûi sanh töû,
Nghieäp phaùp choã nöông caäy.

Thieân töû naøy laïi noùi keä:

Laâu thaáy Baø-la-moân,

Choùng ñaéc Baùt-nieát-baøn;
73.
Paøli: satto saösaøram aøpaødi, chuùng sanh ñoïa laïc sanh töû.
74.
Paøli, S.1.57. Jana (3). Bieät dòch, N0100 (244).
Moïi sôï haõi ñeàu qua,
Thoaùt haún ñôøi aân aùi.
Vò Thieân töû aáy nghe nhöõng gì Phaät noùi, hoan hyû, tuøy hyû, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, lieàn bieán maát.
M
KINH 1018. CHUÙNG SANH (3)75
Toâi nghe nhö vaày:
Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø coù moät Thieân töû, töôùng maïo tuyeät dieäu, vaøo cuoái ñeâm ñeán choã Phaät, cuùi ñaàu leã döôùi chaân Phaät, ngoài lui qua moät beân; aùnh saùng töø thaân chieáu khaép vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø.
Baáy giôø vò Thieân töû naøy noùi keä hoûi Phaät:
Phaùp gì sanh chuùng sanh?
Nhöõng gì dong ruoåi tröôùc?
Caùi gì khôûi sanh töû?
Phaùp gì ñaùng sôï nhaát?
Baáy giôø, Theá Toân noùi keä ñaùp:
AÙi duïc sanh chuùng sanh,
YÙ dong ruoåi tröôùc tieân;
Chuùng sanh khôûi sanh töû,
Nghieäp laø ñaùng sôï nhaát.
Thieân töû naøy laïi noùi keä:
Laâu thaáy Baø-la-moân,
Choùng ñaéc Baùt-nieát-baøn;
Moïi sôï haõi ñeàu qua,
Thoaùt haún ñôøi aân aùi.
Vò Thieân töû aáy nghe nhöõng gì Phaät noùi, hoan hyû, tuøy hyû, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, lieàn bieán maát.
M
75. Paøli, S.1.55. Jana (1). Bieät dòch, N0100 (245).

KINH 1019. PHI ÑAÏO76
Toâi nghe nhö vaày:
Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø coù moät Thieân töû, töôùng maïo tuyeät dieäu, vaøo cuoái ñeâm ñeán choã Phaät, cuùi ñaàu leã döôùi chaân Phaät, ngoài lui qua moät beân; aùnh

saùng töø thaân chieáu khaép vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø.
Baáy giôø vò Thieân töû naøy noùi keä hoûi Phaät:
Gì goïi laø phi ñaïo77?
Caùi gì ngaøy ñeâm dôøi78?
Caùi gì nhô phaïm haïnh?
Caùi gì luïy theá gian79?
Baáy giôø, Theá Toân noùi keä ñaùp:
Tham duïc laø phi ñaïo,
Tuoåi thoï ngaøy ñeâm dôøi;
Ngöôøi nöõ nhô phaïm haïnh,
Ngöôøi nöõ luïy theá gian80.
Nhieät haønh, tu phaïm haïnh,
Röûa saïch caùc loãi nhoû81.
Thieân töû naøy laïi noùi keä:
Laâu thaáy Baø-la-moân,
Choùng ñaéc Baùt-nieát-baøn;
Moïi sôï haõi ñeàu qua,
Thoaùt haún ñôøi aân aùi.
76.
Paøli, S.1.58. Uppatha. Bieät dòch, N0100(246).
77.
Phi ñaïo . Paøli: uppatha, con ñöôøng laàm laïc, taø ñaïo.
78.
Nhaät daï thieân , coù leõ laø taän . Paøli: rattindivakkhayo, bò taän dieät ngaøy ñeâm.
79.
Paøli: kiö sinaønam anodakaö, söï taém gì khoâng nöôùc?
80.
Paøli: etthaøyaö sajjate pajaøø, ôû ñaây moïi ngöôøi dính maéc noù. Baûn Haùn ñoïc iææhi (nöõ thay vì ettha (ôû ñaây).
81.
Paøli: tapo ca brahmacariyaóca, taö sinaønam anodakaö, khoå haïnh vaø phaïm haïnh, laø söï taém khoâng coù nöôùc.
Vò Thieân töû aáy nghe nhöõng gì Phaät noùi, hoan hyû, tuøy hyû, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, lieàn bieán maát.
M
KINH 1020. VOÂ THÖÔÏNG82
Toâi nghe nhö vaày:
Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø coù moät Thieân töû, töôùng maïo tuyeät dieäu, vaøo cuoái ñeâm

ñeán choã Phaät, cuùi ñaàu leã döôùi chaân Phaät, ngoài lui qua moät beân;
aùnh saùng töø thaân chieáu khaép vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø.
Baáy giôø vò Thieân töû naøy noùi keä hoûi Phaät:
Phaùp gì aùnh theá gian83?
Phaùp gì laø treân heát?
Nhöõng gì laø moät phaùp,
Cheá ngöï khaép chuùng sanh?
Baáy giôø, Theá Toân noùi keä ñaùp:
Danh ngôøi saùng theá gian,
Danh laø nhaát treân ñôøi;
Chæ coù moät phaùp 'danh',
Cheá ngöï caû theá gian.
Thieân töû naøy laïi noùi keä:
Laâu thaáy Baø-la-moân,
Choùng ñaéc Baùt-nieát-baøn;
Moïi sôï haõi ñeàu qua,
Thoaùt haún ñôøi aân aùi.
Vò Thieân töû aáy nghe nhöõng gì Phaät noùi, hoan hyû, tuøy hyû, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, lieàn bieán maát.
M
82.
Paøli, S.1.61. Naøma. Bieät dòch, N0100(247).
83.
Paøli: kiösu sabbaö addhabhavi, caùi gì chinh phuïc taát caû?
KINH 1021. KEÄ NHAÂN84 Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø coù moät Thieân töû, töôùng maïo tuyeät dieäu, vaøo cuoái ñeâm ñeán choã Phaät, cuùi ñaàu leã döôùi chaân Phaät, ngoài lui qua moät beân; aùnh saùng töø thaân chieáu khaép vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø.
Baáy giôø vò Thieân töû naøy noùi keä hoûi Phaät:
Phaùp gì nhaân cuûa keä?
Keä laáy gì trang nghieâm85?
Keä naøy nöông nôi ñaâu86?
Theå cuûa keä laø gì87?
Baáy giôø, Theá Toân noùi keä ñaùp:
Duïc88 laø nhaân cuûa keä,
Vaên töï trang nghieâm keä;
Danh laø choã keä nöông,
Taïo taùc89 laø theå keä.

Thieân töû naøy laïi noùi keä:
Laâu thaáy Baø-la-moân,
Choùng ñaéc Baùt-nieát-baøn;
Moïi sôï haõi ñeàu qua,
Thoaùt haún ñôøi aân aùi.
Vò Thieân töû aáy nghe nhöõng gì Phaät noùi, hoan hyû, tuøy hyû, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, lieàn bieán maát.
M
84.
Paøli, S.1.60. Kavi. Bieät dòch, N0100(248).
85.
Paøli: kiösu taøsaö viyaójanaö, caùi gì laø tieâu töôùng (= vaên cuù) cuûa chuùng?
86.
Paøli: kiösu sannissitaø gaøthaø, thi keä y caùi gì?
87.
Paøli: kiösu gaøthaønaö aøsaøyo, caùi gì laø sôû y cuûa keä?
88.
Paøli: chando (trung tính): aâm vaän; baûn Haùn hieåu laø nam tính: duïc hay yù muoán.
89.
Paøli: kavi, thi nhaân.
KINH 1022. BIEÁT XE90
Toâi nghe nhö vaày:
Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø coù moät Thieân töû, töôùng maïo tuyeät dieäu, vaøo cuoái ñeâm ñeán choã Phaät, cuùi ñaàu leã döôùi chaân Phaät, ngoài lui qua moät beân; aùnh saùng töø thaân chieáu khaép vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø.
Baáy giôø vò Thieân töû naøy noùi keä hoûi Phaät:
Laøm sao bieát xe coä?
Laøm sao laïi bieát löûa?
Laøm sao bieát quoác ñoä?
Laøm sao bieát ñöôïc vôï?
Baáy giôø, Theá Toân laïi noùi keä ñaùp:
Thaáy côø loïng bieát xe,
Thaáy khoùi thôøi bieát löûa;
Thaáy vua bieát quoác ñoä,
Thaáy choàng bieát ñöôïc vôï.
Thieân töû naøy laïi noùi keä:
Laâu thaáy Baø-la-moân,
Choùng ñaéc Baùt-nieát-baøn;

Moïi sôï haõi ñeàu qua,
Thoaùt haún ñôøi aân aùi.
Vò Thieân töû aáy nghe nhöõng gì Phaät noùi, hoan hyû, tuøy hyû, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, lieàn bieán maát.

90. Paøli, S.1.72. Ratha. Bieät dòch, N0100(249).

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.